

# Indianie Wayuu stracili ostatnimi laty tysiące dzieci

7 kwietnia 2015

Indianie Wayuu, przedstawiciele największego rdzennego ludu Kolumbii żyją w warunkach kryzysu humanitarnego; ich ojczyzna, suchy półwysep Guajira zawsze wymagał od swych mieszkańców wysiłku, ale trudności wynikłe z uroków lokalnego klimatu nasiliły się w następstwie oddziaływania czynników poza naturalnych. Kolumbijscy Wayuu zmagają się od lat z poważnymi trudnościami od kiedy ich jedyne duże źródło świeżej wody zostało wzięte w ryzy i skierowane do obsługi kopalń oraz innych ośrodków przemysłowych. Organizacje reprezentujące Wayuu wystosowały w tej sprawie skargę do Organizacji Państw Amerykańskich, aby ta, bezpośrednio lub poprzez swoje organy, wstrzymała przedsięwzięcia blokujące wolny obieg wody, które – jak mówią – doprowadziły do masowego głodu.

Kolumbijski laureat Literackiej Nagrody Nobla i znany na całym świecie pisarz latynoamerykański, Gabriel Garcia Marquez, poprzez korzenie swojej matki miał genetyczny związek z Wayuu; wpływ kultury tego plemienia jest obecny w wielu jego pracach. Dziś lud z którym był pośrednio spowinowacony, mimo niezwykle trudnej sytuacji w jakiej się znalazł i rezerwuaru tradycji, jakim jest jego kultura, nie znajduje sobie tyle samo uwagi, co jego literackie prace.

Liczący sobie 600 tysięcy osób, lud Wayuu (łączna populacja w Kolumbii i Wenezueli), stanowi największą indiańską narodowość w Kolumbii; od dawna cierpi on również z powodu biedy i braku odpowiedniej infrastruktury na ich ojczystym półwyspie. Tysiące Wayuu zmarło w ostatnich latach z powodu głodu lub niedożywienia. Największymi ofiarami kryzysu były dzieci. Najnowsze, oficjalne dane kolumbijskiego rządu, wskazują, że blisko 300 dzieci zmarło z głodu na półwyspie tylko w 2013 roku. Reprezentanci Wayuu zaznaczają jednak, że

administracyjne statystyki w tym względzie są zawsze niepełne, ponieważ wiele porodów w Guajirze nigdy nie jest uwzględnianych w rejestrze urodzeń. Za główną przyczynę swoich cierpień kolumbijscy Wayuu uważają tamy jakie powstały na rzece Rancheria – kluczowym źródle świeżej wody w regionie, który zamieszkuje ich grupa etniczna. Poważne zasoby wody służące od wieków Indianom odprowadzane są na użytek masywnych, odkrywkowych kopalni węgla na południu Guajiry. W lutym 2015 roku prawnicy reprezentujący Wayuu wnieśli skargę do Międzyamerykańskiej Komisji Praw Człowieka (IACHR) zwracając się o pilną interwencję. Rzecznik Wayuu, Javier Rojas, oskarżył jednocześnie „skorumpowanych urzędników państwowych o kradzież środków przeznaczonych dla rdzennej społeczności”.

Kolumbijską część Guajiry zamieszkuje populacja ponad 500 tys. osób. W ciągu ostatnich 20 lat przychody z wydobywania zasobów naturalnych, węgla i gazu, przekroczyły tu sumę 1 miliarda USD. Kwota ta zasilila konta centralnej administracji, a część dochodów, która miała obsługiwać potrzeby regionu została strawiona przez korupcję dominującą w samorządności lokalnej. Kolumbijski rząd gwarantuje Indianom ograniczone wsparcie. Doskonale tę relację przedstawia przypadek Programu Żywności i Żywienia, zasilonego kwotą 15 mln dolarów. Duża część tych pieniędzy, według rzeczników Wayuu, zamiast trafiać do ostatecznego adresata grzęźnie w układach korupcyjnych i służy kupowaniu głosów podczas kampanii politycznych.

Szacuje się, że na półwyspie Guajira 37000 dzieci z ludu Wayuu cierpi z przyczyny niedożywienia, a co najmniej 5000 zmarło z głodu w ostatnich latach. Javier Rojas mówi o 4700 przypadkach śmiertelnych tylko na przestrzeni ostatnich trzech lat. Niektórzy tradycyjni przedstawiciele Wayuu uważają tę statystykę za zaniżoną. Armando Valbuena, były prezydent Narodowej Organizacji Rdzennych Mieszkańców Kolumbii (ONIC) twierdzi, że liczba ofiar jest niepełna i że faktycznie oscyluje ona w granicach 14 000 przypadków śmiertelnych w

odniesieniu do całej populacji.

Rodzice nie mają często środków, aby przybyć do szpitala i wykupić leki. Jeżeli wbrew tej uciążliwości uda im się dotrzeć do ośrodka zdrowia, a lekarzom utrzymać dziecko przy życiu, to i tak umiera ono kilka dni później. „Jeśli dziecko umiera i cierpi – powiedział Valbuena – to jego rodzice zabierają go do szpitala, ale kiedy wraca do domu, nie ma jedzenia i dziecko tam umiera. Istnieje wiele przypadków niedożywienia w Guajirze. To jest codzienność. Istnieją poważne niedobory żywności, zwłaszcza w obszarach położonych w pobliżu miast. W ciągu ostatnich 25 lat stało się to normalnością”.

Dwa wiodące przyczyny zgonów wśród dzieci poniżej piątego roku życia w Kolumbii to: ostre choroby biegunkowe oraz ostre infekcje dróg oddechowych. „Są one związane głównie z ubóstwem; to znaczy: kiedy dzieci nie żyją w optymalnych warunkach środowiskowych lub nie posiadają dostępu do usług zdrowotnych, w domu nie mają zapewnionych wysokich standardów higieny ani dobrej diety. W takich warunkach zwiększa się prawdopodobieństwo wzrostu zachorowalności. Są to najczęstsze przyczyny zgonów w krajach rozwijających się. Najsmutniejsze jest to, że można im zapobiegać” – komentuje Luz Angela Artunduaga, przedstawicielka UNICEF ds. przetrwania i rozwoju dzieci w Kolumbii.

Pragnąc zahamować trwającą „cichą eksterminację największego rdzennego narodu Kolumbii”, jak określił sytuację ludu Wayuu, dziennikarz Juan Andrés Pérez Rodriguez, pięć tradycyjnych organów reprezentujących Indian, zwróciło się za pośrednictwem Javiera Rojasa do IACHR, w nadziei, że ta uruchomi procedurę umożliwiającą im odzyskanie kontroli nad rzeką, a co za tym idzie, wstrzymującą śmierć głodową uderzającą przede wszystkim w dzieci i osoby starsze. Istotnym elementem realizacji tego postulatu będzie natychmiastowe otwarcie zapór ograniczających przepływ wody. Dla Wayuu ważne jest w tym względzie powstrzymanie hamującego wpływu tamy El Cercado, która gromadzi wodę z rzeki Rancheria. Czy przemysłowe interesy

kopalń Cerrejon na południu Guajiry nadal będą dominowały nad przetrwaniem i prawem do zasobów Indian Wayuu? Apatia kolumbijskiego rządu podtrzymuje ten stan; interwencja międzynarodowych instytucji ds. ochrony praw człowieka może przyczynić się do jego zażegnania.

Według dziennikarza śledczego, Gonzalo Guillena, dzienne zużycie wody dla kompleksu Cerrejon wynosi 34 000 metrów sześciennych. Konsorcjum górnicze, na czele którego stoją takie korporacyjne zespoły jak Anglo American, Glencore oraz BHP Billiton wydobywa w Guajirze 30 mln ton węgla rocznie. Podstawą petycji skierowanej przez Wayuu do IACHR jest przekonanie, że prawa człowieka mają pierwszeństwo nad interesami prywatnymi i zyskami z działalności gospodarczej. Wayuu tracą w następstwie inwestycji górniczej i hydrotechnicznej zasoby wodne, jak również żywieniowe. Javier Rojas twierdzi, że pył węglowy zniszczył rafy koralowe dzięki którym rybacy korzystali z owoców morza. „Niegdyś mogliśmy złowić 50 kg ryb dziennie w gorsze dni, dzisiaj 2-3 kg to dużo” – komentuje zmiany w gospodarce swego ludu reprezentant Wayuu.

Autorstwo: Damian Żuchowski  
Dla Wolnych Mediów

## **BIBLIOGRAFIA**

1. Richard Emblin, Marianne Claudia Pena, Survivre, la soif des Wayuu!

<http://faireecole-crearescuela.over-blog.com/2015/03/survivre-la-soif-des-wayuu.html>

2. Colombia's Indigenous Wayuu Warn of Humanitarian Crisis

<http://www.telesurtv.net/english/news/Colombias-Indigenous-Wayuu-Warn-of-Humanitarian-Crisis-20150320-0013.html>

3. 5000 Ninos Indigenas Wayuu Mueren De Hambre Y Sed

<http://www.coica.org.ec/index.php/component/k2/item/245-colombia-5000-ninos-indigenas-wayuu-mueren-de-hambre-y-sed>

4. Maria Del Pilar Camargo Cruz, Los niños de La Guajira que „lloran y no botan lágrimas”

<http://www.eltiempo.com/colombia/otras-ciudades/desnutricion-en-la-guajira-los-ninos-wayuu-que-lloran-y-no-botan-lagrimas/15450336>

5. Richard Emblin, The Wayúu's thirst for survival

[The Wayúu's thirst for survival](#)

6. Diana López Zuleta El caso de los 5000 niños que han muerto de hambre en La Guajira llega a la OEA

[El caso de los 5000 niños que han muerto de hambre en La Guajira llega a la OEA](#)

7. Juan Andrés Pérez Rodríguez, Exterminan en silencio a la mayor nación indígena de Colombia

<http://www.aporrea.org/ddhh/a205208.html>